

אשקלון מאז ולתמיד

מספר הסיפורים יוסי אלפי חזר השבוע לאשקלון, 63 שנים אחרי שהתוודע אליה לראשונה כילד ■ הוא העלה זכרונות מעיר העולים הקטנה שקמה בין בתי הכפר מג'דל, סיפר חוויות מימי שמשון הגיבור והמלך הורדוס וגם נתן את הבמה לאשקלונים ותיקים כמו הזמר ציון גולן, האמנית אילנה שפיר, המורה המיתולוגית לאנגלית, רות יאשין, וכמובן, ראש העירייה, בני וקנין ■ עכשיו נותר רק לחכות לשידור בערוץ 1

■ אלי לוי

«**»** כשיוסי אלפי, מספר הסיפורים הנודע, סיפר בתחילת הערב שהתיקים בהיכל התרבות האשקלוני על דברי הימים של ראשית העיר, הוא בחר באנקדוטה על אחד מבוני העיר, שגם עמד בראשה בזמנו. "קראו לו יחזקאל וזנבנד", אמר אלפי כשהוא הוגה את האות 'נ' בשווא ומעניק קמץ לאות ב'. סביר להניח שאם הקהל היה מאוכלס בצעירי הדור השלישי, אף אחד מהם לא היה טורח להתערב בשיחה. גם אם הם לא היו עסוקים בדיוק בסמארטפונים שלהם, ספק אם היו שמים לב לכך שהמנחה המיוחס שגה בהגייה. אלא שאת האולם מילא מאות מאנשי גיל הזהב, כאלה שוכו להכיר על בסיס אישי את הראים ששלט בעיר במהלך שנות ה-50, והם צעקו במקהלה אחת רועשת: "וזנבנד", כשהם מקפידים לחלק את השם הבלתי שגורתי לשתי קבוצות הברות, מתוך תקווה שזה יקל על הגיית המנחה: "וזנבנד".

אלפי, שנתפס בקלקלתו, שיגר חיך רחב לעבר היציע ומיהר להסיט את הדיון: הוא קיבל את התיקון, אבל הוסיף ש"את המילה ונה אתם אמרתם". היציע התלקח מצחוק ומשם הערב רק הלך והתחמם. קרוב ל-800 צופים – מרבייתם, כאמור, בני גיל הזהב (אבל בהחלט לא כולם) – התמוגגו מהסיפורים המופלאים על העיר שנחשבת לאחת העתיקות בעולם כולו, התרגשו ערמעות ובלעו בשקיקה, במשך 140 דקות, את סיפורי האלף לילה ולילה על העיר שקמה מחדש אחרי קום המדינה. עכשיו נותר רק לחכות לחבר'ה מרוממה, שיערכו וישבצו את המופע לשידור בשעת לילה מאוחרת בערוץ 1, כדי שאת הסיפורים המדהימים על העיר של שמשון הגיבור יוכלו להכיר קצת יותר מ-800 איש ואבל ממש קצת – בכל זאת, רצועת הליל של ערוץ 1).

ידע אישי

אחרי מצגת מופלאה בת שלוש דקות שסיפרה בקצרה את הסיפור של אשקלון בתמונות, עלתה לבמה חבורת הזמר "חוף ימים" בנייהולו של דורון שנקר, שמורכבת בעיקר מחבר'ה בנילאים המתקדמים בחייהם. הם שרו, בסגנון גבעתינו משהו, את השיר "אשקלון אשקלון", אותו ביצעה במקור שושנה רמארי (למילותיו של עלי מזהר והלחן של משה וילנסקי). מיישה עור זוכר שהומרת הלאומית ז'ל שלנו שרה את אחד מלהיטי הגדולים של אשקלון? ואז הגיעה המנה העיקרית: אלפי החל בתודות המתבקשות (בראש ובראשונה ליו"ר גמלאי העיר, שרה וכריה) והחל לספר אודות אשקלון העתיקה – ואם אתם מרגישים מבוגרים, מה תגיד העיר הוה, שחיה כבר 3,500 שנה? "אשקלון היא מהשושן שקל", נרדב אלפי אינפורמציה שימושית על העיר, "ויש פה בעיר 120 אלף תושבים, אז כבר אפשר לומר שאתם עשירים ב-120 אלף שקל".

ולא בכדי וכתה אשקלון לשם המחייב. אשקלון הייתה עיר חשובה עוד לפני ימי המקרא, היא הוזכרה בתנ"ך כאחת מחמש ערי פלישתים והסיפור על שמשון הגיבור ואשת חייו דלילה הוא רק ההיילייט במסכת סבוכה של מאבקי שליטה וכוח שידרשה העיר בהמשך היו כאן גם מלכי אשור, המלך הורדוס (שבנה

אלפי וקנין אבישי על נופות וברזים

יוסי אלפי ומספרי הסיפורים על אשקלון. 800 איש התרגשו עד דמעות ■ צילומים: דודו בוגנים ואיל אסרף

באשקלון מבני פאר), הרומאים, הביזנטים, הנוצרים שהגיעו לכאן במסעות הצלב ולימים הערבים, שבתקופה מאוחרת יותר הקימו את העיר מג'דל. ב-1948 נכבשה מג'דל על ידי הלוחמים הישראליים וערביי העיר נבולטו למחנות הפליטים שקמו ברצועת עזה. תושביה הראשונים של אשקלון התמקמו באותה שכונת מג'דל, שהייתה הציר הראשי והראשון להתפתחותה מחדש של העיר, עם העולים החדשים שבאו מכל רחבי תבל וחלוצים ממרכז הארץ שנשלחו כדי לנהל ולגווש את בנייתה מחדש של העיר הממודרשת. מפה בעצם התחיל הסיפור של הערב.

עד עצם היום הזה

אשקלון נקראה תחילה מגדל עזה, אחר כך מגדל, בהמשך מגדל אשקלון ורק אחר כך אשקלון. "בשנת 1949 הגיעו עולים מעיראק והם לא רדעו לאן להגיע. לחלק אמרו ללכת לתל אביב, לחלק אמרו ללכת לרחובות, שתי משאיות נשלחו למג'דל. אותי ואת המשפחה שלי פיצלו לשניים – אותי ואת הסכנת שלי שלחו לפרדס הנח והדורות שלי נשלחו למג'דל", שיתף אלפי בספורו האישי ונוכח איך עולים חדשים מגרמניה ומיוגוסלביה רצו לננות שכונה חדשה לצד מג'דל ההיסטורית. "היה צריך הרבה זמן ללכת בחולות ובגבעות כדי להגיע לשכונה החדשה, קראו לשכונה הזו אפרידה. אפרי – זה אפריקה ודרר – זה התחלה של הדרום".

נפט תמורת חלב

מסמור הערב היה, איך לא, ראש העירייה, בני וקנין, שסיפר על ימיו הראשונים בעיר עם משפחתו. וזה הזמן לצלול 56 שנים אחורה – לחורף ינואר של שנת 1956. "באוקטובר 1956 פרצה מלחמת סיני ווקנין הגיע לכאן כדי להרוויח עוד מלחמה כבר כשהוא ילד בן חמש", אמר אלפי והראים סיפר ש"לפני אותה מלחמה אבא שלי קנה שלוש טוריות וחפרנו לנו תעלות שבהן היינו מתחבאים".

בני וקנין סיפר על אביו שעוב בית במרקש עם עשרה חדרים וחגויות לטובת צריף ישן נושן בשכונת שיכון דרומי, שלימים הפכה בששת הימים לשכונת גבעת ציון (בסמוך לשכונת מגדל). "אני זוכר את תפילת השבת הראשונה באוהל שלנו, וזה היה השוק הראשון שלי בתור ילד בן חמש. זה היה מקום בלי חשמל ובלמי מים ולמרות זאת אבא שלי לא התלונן אף פעם ומתיד בידך על הגעתו לארץ הקודש". וקנין סיפר למה המורה שלו בכיתה א' בבית ספר רמב"ם הייתה מוציאה אותו מהכיתה: "עוד במרוקו

דור דור ודורשיו

באשדוד מקימים להקה שבה ישירו וירקדו נערים ומבוגרים בני 40 פלוס ■ לאשר קשר זה הזכיר את הסרטים הדוקומנטריים "צעירים לנצח" ו"סיפורה של אנוויל" (מה שמיד הזכיר לו את "ספיניל טאפ". תקראו, תבינו)

צ'יק-אאוט

שלי קיבל ריווח שהגיע עב"מ. בהמשך הסתבר שזה היה הלווייתן הראשון שהגיע לחוף באשקלון", הוא סיפר וגילה את הסכפיר שאותו הוא שומר מאז עד עצם היום הזה.

דני דורות, הבן של משה (פרנצל) דורות, שהקים את מלון רגון, סיפר את הסיפור המופלא על המלון שאירח בזמנו את כל ראשי היישוב – וזה כולל את דוד בן גוריון, גולדה מאיר, טדי קולק ומי לא. דורות סיפר גם על הלווייתן שהגיע לחוף הים של אשקלון: "אבא